

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Sandnerové a soudkyň Mgr. Ivety Postulkové a JUDr. Petry Kamínkové ve věci

žalobce: **M. Ch.**, nar. X
X,
zastoupený advokátkou JUDr. Hanou Desenskou
sídlem Fortna 40, 506 01 Jičín,

proti
žalované: **Česká advokátní komora**,
sídlem Národní 118/16, 110 00 Praha 1,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 15. 2. 2024, č. j. 10.01-000639/23-0004,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou dne 22. 4. 2024 u Krajského soudu v Ústí nad Labem a doručenou dne 5. 4. 2024 Městskému soudu v Praze (dále též „*městský soud*“ či „*soud*“) domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „*napadené rozhodnutí*“), kterým žalovaná rozhodla tak, že se žadateli (tj. žalobci) neurčuje advokát k poskytnutí právní služby bezplatně dle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii (dále jen „*zákon o advokacii*“).
2. Napadené rozhodnutí žalovaná odůvodnila nesplněním podmínek pro určení advokáta stanovených v § 18c odst. 3 a v § 18c odst. 5 zákona o advokacii. Z žádosti žalobce ze dne 20. 12. 2023 o určení advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně (dále jen „*žádost*“) vyplynulo, že žalobce hodlá podat stížnost k Evropskému soudu pro lidská práva (dále jen „*ESLP*“) ve věci označené žalobcem sp. zn. 3 Tdo 502/2023-2460 a sp. zn. 4 To 144/2023.

(K.ř. č. 1 – rozsudek)

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

Z uvedených spisových značek žalovaná dovodila, že doposud neexistuje zamítavé usnesení Ústavního soudu, jež je podmínkou přístupu k ESLP, který se věci může zabývat až po vyčerpání všech vnitrostátních opravných prostředků, a proto by se jednalo o bezdůvodné uplatňování či bránění práva dle ust. § 18c odst. 5 věty třetí zákona o advokacii. Žalovaná napadené rozhodnutí dále odůvodnila tím, že žalobce ve své žádosti uvedl, avšak nedoložil jména alespoň dvou oslovených advokátů, kteří mu odmítli poskytnout požadovanou právní službu, ve smyslu ust. §18c odst. 3 zákona o advokacii.

3. Z žaloby a dalších podání doručených soudu lze vyrozumět, že žalobce namítá, že žalovaná mu od roku 2018 odmítá určit advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby a dopouští se též obstrukčního jednání, v jehož důsledku žalobce nemůže splnit podmínku právního zastoupení před Ústavním soudem. Žalobce rovněž namítá, že se žalovaná trvale odmítá zabývat jeho stížnostmi na konkrétní advokáty. Žalobce je dále toho názoru, že nemusí dokládat odmítnutí alespoň dvou advokátů, avšak tvrdí, že předložil 11 jmen advokátů, kteří mu odmítli poskytnout právní služby. Žalobce upozorňuje na svou finanční a sociální situaci, tedy že se nachází X a je nemajetný.
4. V písemném vyjádření žalovaná navrhla zamítnutí žaloby. Zejména upozornila na to, že žaloba neobsahuje žádný žalobní důvod, který by směřoval proti napadenému rozhodnutí.
5. Ve vztahu k důvodům napadeného rozhodnutí žalovaná uvedla, že nebylo pochyb o tom, že žalobce poptával zastoupení pro řízení před ESLP, neboť v bodě III. žádosti upřesnil, že poptává právní službu pro „*řízení před Evropským soudem pro lidská práva*“ a toto uvedl opakovaně na str. 3 a také na poslední straně formulářové žádosti. Z žádosti bylo dále zřejmé, že o věci označené žalobcem dosud nerozhodoval Ústavní soud. Žalobce totiž označil jako datum doručení rozhodnutí Nejvyššího soudu den 17. 8. 2023 a výslovně uvedl, že mu dne 17. 12. 2023 vyprší lhůta pro podání stížnosti k ESLP. Žalobce si byl tudíž evidentně vědom skutečnosti, že stížnost k ESLP lze podat ve lhůtě 4 měsíců od rozhodnutí posledního k tomu povolaného vnitrostátního orgánu, avšak tuto lhůtu mylně navázal na doručení rozhodnutí Nejvyššího soudu, a nikoli Ústavního soudu, který by měl na vnitrostátní úrovni rozhodovat jako poslední.
6. Domáhá-li se žalobce, obecně vzato, aby žalovaná řešila jeho podání, pak žalovaná tvrdí, že tak činí, a to například tím, že rozhodne o žádosti žalobce. Žádný žadatel však nemá právní nárok, aby jeho žádosti bylo vyhověno. Žalovaná vždy musí provést správní uvážení o tom, zda jsou splněny všechny zákonné podmínky stanovené v § 18 a § 18c zákona o advokacii pro vyhovění žádosti o určení advokáta. Není-li splněna byť jediná z podmínek, žalovaná o žádosti vydá negativní rozhodnutí a advokáta k poptávané právní službě neurčí. Žalovaná nepřistupuje k žádné žádosti „paušálně“, jak se žalobce domnívá, je ale možné, že pokud žadatel podává opakované žádosti a žádná z nich nedostojí podmínkám ust. § 18 a § 18c zákona o advokacii, bude o takových žádostech rozhodnuto shodně negativně.
7. Dále žalovaná upozornila na to, že pouhý nedostatek finančních prostředků žalobce neodůvodňuje automatické určení advokáta. Příjmové, výdělkové a majetkové poměry žadatele jsou jednou z mnoha, nikoli jedinou podmínkou, jejíž splnění musí žalovaná ve smyslu ust. § 18 a § 18c zákona o advokacii posuzovat.
8. K důvodu napadeného rozhodnutí, že žalobce nedoložil odmítnutí alespoň dvou jím oslovených advokátů, žalovaná zdůraznila, že nestačí jména advokátů pouze tvrdit, ale je třeba splnění podmínky § 18c odst. 3 zákona o advokacii doložit.

9. Dne 18. 11. 2024 se konalo jednání před městským soudem prostřednictvím videokonference. Na úvod připomněla předsdkyně senátu, že žalobci bylo k jeho požadavku na osobní účast při ústním jednání písemně prostřednictvím jeho zástupkyně sděleno, že bude postupováno dle zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s.ř.s.“), proto odkaz žalobce na zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, lze považovat za irelevantní, neboť se v nyní projednávané věci vůbec nepoužije. Videokonferenční zařízení se užívá na základě § 102a odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o.s.ř.“), ve spojení s § 64 s.ř.s. Podle ust. § 102a odst. 1 o.s.ř. soud může provést úkon s využitím videokonferenčního zařízení a jako příklad toto ustanovení výslovně uvádí možnost zprostředkovat přítomnost účastníka na jednání. Tato možnost je plně využitelná i ve správním soudnictví, přičemž i z trestní judikatury vyplývá, že jedním z případů, kdy je využití videokonference vhodné, je skutečnost, že určitá osoba je ve výkonu trestu a bylo by nutné ji podrobit eskortě (usnesení Nejvyššího soudu z 12. 2. 2020, sp. zn. 8 Tdo 38/2020, R 37/2020 tr., bod 31). Judikatura všech vrcholných soudů se též shoduje na závěru, že k porušení základních práv v takovém případě nedochází (rozsudek Nejvyššího správního soudu z 16. 6. 2022, čj. 1 As 44/2022-36, bod 8, usnesení Nejvyššího soudu z 30. 8. 2023, sp. zn. 3 Tdo 705/2023, a nálezy Ústavního soudu z 5. 6. 2024, sp. zn. III. ÚS 720/23, bod 29).
10. Soud zamítl návrh žalobce na provedení důkazů trestními spisy, a to Okresního soudu v Teplicích sp. zn. 7 T 46/2018, Krajského soudu v Ústí nad Labem sp. zn. 4 To 211/2022, Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 3 Tdo 502/2023, Okresního soudu v Teplicích sp. zn. 6 T 96/202, Krajského soudu v Ústí nad Labem sp. zn. 4 To 144/2023, či spisy Ústavního soudu a to pro nadbytečnost, když soud v daném řízení neshledal žádný rozumný důvod provádět důkazy ohledně trestné činnosti žalobce, za kterou byl pravomocně odsouzen či 15 spisy Ústavního soudu ohledně stížností žalobce, v nichž nebyl dle svého vyjádření úspěšný, stížnosti byly odmítnuty. Navrhované důkazy se přitom netýkají správního řízení o žádosti žalobce, kterou se domáhal určení advokáta k zastoupení v řízení před ESLP, jak vyplývá z žalobcovy žádosti, která je součástí správního spisu. Rovněž pro nadbytečnost soud zamítl návrh žalobce na provedení výsledku sociální pracovnice k sociálním poměrům ve X, či veškerou korespondenci mezi žalobcem a žalovanou, neboť ani tyto navrhované důkazy nesouvisí s předmětem řízení a nadto důvody, pro něž žalovaná rozhodla tak, že se žalobci neurčuje advokát jsou dostatečně zjevné ze správního spisu. Žalobce osobně zdůraznil, že nezná jednotlivé právní předpisy, neví, co bylo doplněno do spisu, neboť neměl možnost do něho nahlédnout, nemohl se jednání osobně účastnit. K těmto námitkám soud uvádí, že je neshledal relevantními a to z důvodů výše objasněných v bodu 9. tohoto rozsudku a nadto soud v daném řízení žádné důkazy neprováděl a žalobce je v této věci právně zastoupen advokátkou, která s ním byla opakovaně v kontaktu ve X, o čemž svědčí potvrzení X ze dne 22. 5. 2024 a ze dne 15. 11. 2024.
11. Městský soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; dále jen „s. ř. s.“) a vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Po prostudování správního spisu a zhodnocení jeho obsahu a rozhodných skutečností dospěl městský soud k závěru, že žaloba není důvodná.
12. Soud se v první řadě zabýval otázkou přezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, k níž je povinen přihlížet z úřední povinnosti, přičemž došel k závěru, že rozhodnutí není stíženo vadou nepřezkoumatelnosti, neboť žalovaná srozumitelně popsala, které skutečnosti vzala za

podklad svého rozhodnutí, podle kterých právních norem rozhodla a jakými úvahami se přitom řídila.

13. Při věcném přezkumu napadeného rozhodnutí soud vycházel z této právní úpravy v rozhodném znění:

Podle ust. § 18 odst. 2 zákona o advokacii *ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani si nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak (dále jen „žadatel“), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasné žádosti určila advokáta k poskytnutí a) právní porady podle § 18a nebo b) právní služby podle § 18c.*

14. Podle ust. § 18c odst. 1 zákona o advokacii *žadatel, který není ve věci, v níž žádá poskytnutí právní služby, zastoupen jiným advokátem nebo osobou podle § 2 odst. 2 písm. a), má právo, aby mu Komora určila advokáta k poskytnutí právní služby. V téže věci může být žadateli určen Komorou advokát pouze jednou; to neplatí, odmítne-li v této věci dříve určený advokát poskytnout právní služby z důvodů uvedených v § 19, nebo nastane-li situace uvedená v § 20 odst. 2.*
15. Podle ust. § 18c odst. 3 zákona o advokacii *nejde-li o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3, je žadatel povinen v žádosti podle odstavce 2 doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.*
16. Podle ust. § 18c odst. 5 zákona o advokacii *Komora určí advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně žadateli, jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují. Komora určí advokáta k poskytnutí právní služby žadateli, který osvědčil splnění zákonných podmínek, bez zbytečného odkladu. Komora žádosti nevyhoví, jestliže jde o zneužití práva nebo jde-li o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva.*
17. Soud předesílá, že pro soudní řízení, jehož předmětem je přezkum správního rozhodnutí, platí dispoziční zásada [§ 71 odst. 1 písm. d) a § 75 odst. 2 věta první s. ř. s.], a proto obsah a kvalita žaloby v podstatě předurčují obsah a kvalitu rozhodnutí soudu. Podání žalobce, která byla soudu doručena, byla svým obsahem zcela obecná a, nutno dodat, místy nesrozumitelná.
18. Jako konkrétní námitku proti napadenému rozhodnutí soud identifikoval žalobcovu tvrzení, že *„nemusí žadatel dokládat odmítnutí dvou advokátů, jež jsem dodal v součtu “11“ jedenáct advokátů odmítl...“*. Tuto námitku soud vyhodnotil jako nesouhlas s názorem žalované, že žalobce nesplnil podmínku pro určení advokáta stanovenou v § 18c odst. 3 zákona o advokacii, podle níž musí žadatel doložit odmítnutí alespoň dvou jím oslovených advokátů.
19. Právní otázka, zda pro splnění povinnosti podle § 18c odst. 3 zákona o advokacii postačí pouze tvrdit jména advokátů, kteří žadateli odmítli poskytnutí právní služby, byla již správními soudy řešena. Například podle rozsudku Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 29. 2. 2024, č. j. 7 As 217/2023-28, *„doložit“ v právním slova smyslu znamená „přiložit doklad, prokázat něco dokladem, dosvědčit, podeprít určitou skutečnost. Požaduje-li zákon o advokacii doložení skutečnosti, že advokát odmítl poskytnout právní službu, znamená to, že nestačí, pokud žadatel označí advokáta, který mu měl odmítnout poskytnutí konkrétní právní služby. Tvrzení totiž nenahrazuje předložení důkazu o této skutečnosti.“* Doložit odmítnutí oslovených advokátů tedy nelze pouhým prohlášením žalobce, že byl odmítnut jmenovanými advokáty, neboť to odmítnutí nedokládá. Břemeno důkazní při prokazování splnění podmínek pro vyhovění žádosti o určení advokáta přitom spočívá na žadateli (srov. např. rozsudky NSS ze dne 18. 8. 2015, č. j. 2 As 99/2015-49, ze dne 25. 8. 2020, č. j. 2 As

17/2019-49, ze dne 7. 9. 2021, č. j. 9 As 121/2021-29, bod 14 či ze dne 10. 4. 2024, č. j. 7 As 194/202341). Jak vyplývá ze spisového materiálu, žalobce svá tvrzení žádnými důkazy nepodložil. Závěr žalované, že žalobce nesplnil povinnost podle § 18c odst. 3 zákona o advokacii, proto soud potvrzuje.

20. Žalobce rovněž namítal, že v důsledku jednání žalované nemůže splnit podmínku povinného právního zastoupení v řízení u Ústavního soudu. Pokud tím měl žalobce na mysli, že snad jednání žalované je příčinou toho, že nevyčerpal všechny vnitrostátní prostředky ve věci, v níž chtěl podat stížnost k ESLP, pak soud musí žalobce upozornit, že proti takovému případnému jednání by bylo nutné se bránit jinou cestou, a sice žalobou proti konkrétnímu rozhodnutí žalované o neurčení advokáta k zastoupení v řízení před Ústavním soudem, nebo pomocí žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu podle § 79 a násl. s. ř. s., případně zásahové žaloby podle § 82 a násl. s. ř. s. Žaloba, která je předmětem tohoto řízení, však směřuje proti žalobcem označenému rozhodnutí o neurčení advokáta k zastoupení v řízení před ESLP, jak skutečně vyplývá z žalobcovy žádosti, která je součástí správního spisu.
21. Spíše pro úplnost – obiter dictum – soud konstatuje, že se ztotožňuje s právním názorem žalované, že nevyčerpání všech vnitrostátních opravných prostředků představuje zřejmou překážku k úspěšnému podání stížnosti k ESLP, a tedy se v daném případě jednalo o zjevně bezdůvodné uplatňování či bránění práva ve smyslu ust. § 18c odst. 5 věty třetí zákona o advokacii. I kdyby totiž žalovaná určila žalobci advokáta k zastupování v tomto řízení, jakákoli jeho aktivita by nemohla vést k úspěchu věci (srov. rozsudek NSS ze dne 28. 7. 2021, č. j. 8 As 138/2021-30).
22. Soud shrnuje, že napadené rozhodnutí žalované je přezkoumatelné, zákonné a věcně správné, neboť žalobce jakožto žadatel o určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby nesplnil všechny podmínky stanovené zákonem o advokacii.
23. S ohledem na shora uvedené soud shledal, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
24. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měla plný úspěch žalovaná, již však v řízení žádné náklady nad rámec jejích běžných činností nevznikly. Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 18. listopadu 2024

JUDr. Ludmila Sandnerová v. r.
předsedkyně senátu